

[Undervisningsministeren.]

særlig egnede til videre læsning, og jeg tror, at der altid vil være brug for, at vi bevarer denne mulighed for dem, der ikke går den helt reglementerede vej, men som på et senere tidspunkt begynder på deres studier.

Med hensyn til de private skolars stilling — også disse skolars stilling i almindelighed — som det ærede medlem hr. Morten Lange havde visse principielle betænkeligheder over for, vil jeg gerne sige, at jeg tror ikke, man skal have så mange bekymringer for disse skolars stilling i vort skolevæsen. Det kan jo ikke bestrides, at en stor del af disse skoler — det gælder både kursus og private gymnasier — har været meget værdifulde skoler. At der naturligvis må være et vist tilsyn med studenterkursus, så det forretningsmæssige ikke får en for stærk placering i billedet, er jeg enig i. Men det tilsyn, vi har, mener jeg også er opmærksom på, om noget sådant skulle foreligge. I almindelighed tror jeg vi må sige, at de private skoler bør have en plads i vort skolevæsen. Det er i det hele taget en god tradition, vi har haft her i landet, at vi har givet mulighed for, at man ved siden af den offentlige skole, der giver tilbud til den enkelte om fri undervisning, har de private skoler, der selv skal skaffe sig eleverne, og som jo alligevel gennem tilrettelæggelsen af disse skoler har en mulighed for at kalde interesserede skolefolk til dette skolearbejde, som vi ikke kan undvære. Navnlig for øjeblikket, hvor vi har vanskeligt ved at skaffe tilstrækkelig plads og tilstrækkelige lærerkræfter i den offentlige skole, er det ønskeligt, at vi får den hjælp, vi i så høj grad har brug for, både fra kursus og private gymnasier.

Det ærede medlem hr. Poul Thomsen rejste et par konkrete spørgsmål, som jeg ikke helt kan give besked på i dag; men når vi kommer videre frem til anden og tredje behandling, kan jeg give det ærede medlem svar på de spørgsmål om sammenlægning af klasser o. lign., som det ærede medlem rejste.

Til slut udtaler jeg håbet om, at lovforslagene kan få — det synes jeg der er udsigt til — en blid gang og en hurtig vedtagelse her i tinget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 711, fremsættelsen i tidenden sp. 1255).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om den faste voldgiftsret.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 713, fremsættelsen i tidenden sp. 1255).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Peter Ravn: Da mit partis ordfører, det ærede medlem hr. Hans Rasmussen, er forhindret i at være til stede, vil jeg gerne knytte nogle ganske få bemærkninger til de to lovforslag, der her er til forhandling.

Disse to lovforslag, forslag til lov om ændring af lov om mægling i arbejdsstridigheder og forslag til lov om ændring af lov om den faste voldgiftsret, er en konsekvens af den nye hovedaftale, som den 18. november 1960 kom i stand mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen, De samvirkende Fagforbund, og som det jo er hensigten skal afløse det gamle septemberforlig af 1899. Når begge hovedaftaler, som det her foreslås, fremtidig kommer til at stå side om side i de to love, er årsagen den, at det sikkert tager nogen tid, forinden septemberforliget af 1899 kan udelukkes som et dokument, der ikke længere anvendes på arbejdsmarkedet. Selv om de to hovedorganisationer lader hovedaftalen af 18. november 1960 træde i kraft sammen med de nye overenskomster, er der sikkert adskillige enkeltvirksomheder, herunder en del uorganiserede arbejdsgivere, der stadig er forpligtet af septemberforliget af 1899; derfor kan det ikke øjeblikkeligt borttages fra den gældende lovgivning.

Der er i øvrigt ikke mange bemærkninger

[Peter Ravn.]

at knytte til lovforslagene herudover. Man kunne måske henvise til, at efter den nye hovedaftales § 5 har arbejdsledere og formænd, som er arbejdsgivernes tillidsmænd, fået en dokumenteret påtaleret, når der opstår uoverensstemmelser for deres medlemmer. Det er endvidere hensigten med lovforslaget om mægling i arbejdsstridigheder at præcisere, at ved sammenkædning af mæglingsforslag, selv efter den nye hovedaftales anvendelse, skal funktionærer, der er arbejdsgivernes tillidsmænd, ikke kunne inddrages under fællesafstemning om mæglingsforslag fra forligsinstitutionen.

Da der i høj grad er tale om formaliteter, som selvfølgelig kan blive realiteter, men som er let overskuelige, skal jeg på mit partis vegne udtale ønske om, at vi undlader udvalgsbehandling, men lader sagen passere direkte til anden behandling her i tinget.

Thisted Knudsen: Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til disse to lovforslag. Mit parti kan tiltræde dem. De er af teknisk art, fremkaldt af den nye hovedaftale mellem de to hovedorganisationer. Vi har intet ønske om udvalgsbehandling, men kan anbefale, at lovforslagene gennemføres her i tinget i den skikkelse, de har.

Poul Sørensen: Jeg kan på mit partis vegne anbefale lovforslagene.

Baunsgaard: Jeg skal på det radikale venstres vegne anbefale lovforslagene, som de foreligger. Vi kan tiltræde forslaget om, at lovforslagene ikke går til udvalgsbehandling.

Chr. Madsen: Jeg forstod på de faldne udtalelser, at meningen fra alle sider er, at man skal gå let hen over de to tekniske lovforslag, som den højtærede arbejdsminister her har fremsat. Men vi er af en anden opfattelse. Vi mener, at når vi nu har lejlighed til at se på disse to vigtige love, bør man se på en hel del af de paragraffer, der findes i dem.

Der er jo i de senere år ført mange diskussioner om medbestemmelsesret, udvidelse af demokratiet til også at omfatte økonomisk og industrielt demokrati; vi har for nylig set det udtrykt i socialdemokratiets ud-

kast til et nyt program, hvor der står — jeg beder om formandens tilladelse til et citat —:

„I et moderne samfund kan demokratiet ikke holdes ude fra arbejdspladserne. Det industrielle demokrati må sikres såvel i de enkelte virksomheder som inden for de enkelte brancher som helhed.“

Heraf følger vel, at arbejderne skal have større medbestemmelsesret og fuld ret til at bestemme, under hvilke lønforhold de vil arbejde. Vi mener ligesom socialdemokraterne, at der må en anden vurdering til af forholdet mellem arbejdsmarkedets parter.

Alt det ved jeg godt man ikke kan ordne ved de to foreliggende lovforslag, men noget kan der rettes.

I bekendtgørelsen af loven om mægling i arbejdsstridigheder står der i §§ 7, 8 og 9, at der skal udnævnes 21 mæglingsmænd, der skal bistå forligsmanden for at få overenskomsterne afsluttet i god tid. Vi har jo i den nuværende overenskomstsituation set, at arbejdsgiverne tillader sig og tillægger sig ret til — og de har vel også ret til det ifølge deres egne organisationslove — at idømme arbejdsgivere større bøder, fordi de i underorganisationerne er gået ind på forhandlinger og har underskrevet overenskomst og faktisk er enig med arbejderne om, at deres overenskomstsituation er afsluttet. 21 mæglingsmænd har altså ikke haft særlig stor virkning, og det, der er det principielle i loven om arbejdsstridigheder, nemlig det, at man i underorganisationerne skal gøre alt muligt for at få forhandlingerne hurtigt afsluttet og overenskomstsituationen afviklet, kan arbejdsgiverne imødegå ved at nægte at godkende, hvad underorganisationerne har vedtaget.

Vi mener, at der er grund til at se på lovens tekst ud fra disse handlinger, og at der også er grund til at bemærke, at arbejdsgiverne i en leder i deres eget blad for nylig har skrevet, at man i de overenskomstforhandlinger, der føres, lader indgå samfundsøkonomiske betragtninger over, hvor meget den kommende overenskomstsituation kan bære af lønforhøjelser. Vi er af den opfattelse, at det ikke er et spørgsmål, som arbejdsgiverne alene har adkomst til at beregne og finde ud af. Vi har den opfattelse, at disse beregninger, hvis der forekommer

[Chr. Madsen.]

beregninger, og de skøn, der anlægges, vil, når de bliver nedfældet i et mæglingsforslag og arbejderne forkaster et sådant mæglingsforslag, give en direkte opfordring til, at regeringen skal gribe ind. Vi mener ikke, at arbejdsgiverne har nogen som helst adkomst til at anlægge synspunkter af den art, at forhandlingerne i en overenskomst-situation skal føres efter, hvad der er arbejdsgivernes økonomiske betragtninger. Vi mener også, at med hele denne arbejdsgivernes stillingtagen kan der også være grund til at se på, hvad der eventuelt skal foretages af ændringer i forligsmandsloven.

Dernæst er der spørgsmålet om afstemningsreglerne og den kvalificerede majoritet på 75 pct. Afstemningsreglerne har været omtalt gennem mange år, og arbejderorganisationerne har været meget skeptiske over for dem og har utallige gange forlangt, at afstemningsreglerne skulle afskaffes, navnlig reglen om den 75 pct.s majoritet, men også reglen om forligsmandens ret til at sammenkæde fagene, sådan at der kan opstå den situation, at lager- og pakhusarbejderne kan bestemme over sømændenes overenskomstforhold, uden at de to organisationer har haft nogen som helst mulighed for at konferere om, hvorvidt det nu gavner lager- og pakhusarbejderne eller sømændene, hvis man stemmer for et eventuelt forligsforslag.

Vi mener, at der må være grund til at se på disse afstemningsregler. Det kan ikke være rigtigt, at man opretholder bestemmelsen om en kvalificeret majoritet på 75 pct. Der findes ikke nogen lovgivning her i landet, hvori man tillader sig at fastsætte en så høj procent. Da man havde diskussionen om grundloven, var der vist ingen, der vovede at tænke på, at den procent, der dér skulle fastsættes, skulle gå helt op til 75. Vi mener, at disse 75 pct. er et tydeligt tegn på, at man ønsker at knægte organisationernes medbestemmelsesret, de enkelte forbunds ret til selv at bestemme, hvilke lønvilkår de vil arbejde under.

Lad mig nævne en tænkt situation. Hvis man gennemførte sådanne regler for stats-tjenestemændene, at man f. eks. havde sammenkædningsregler, der gik ud på, at postbudene skulle bestemme, hvad de højere embedsmænd helt op til departe-

mentschefer skulle have i løn, vil jeg tro, at det ville foranledige en meget stor og stærk diskussion om udemokratiske afstemningsregler, og hvad man ellers kunne finde på.

Vi mener altså, at når nu lovforslagene foreligger, skal man på en eller anden måde have lejlighed til at se nærmere på hele lovgivningen. Vi ved godt, at der er noget, der hedder arbejdsretskommissionen, og vi ved også, at denne arbejdsretskommission stadig sidder, men vi ved ikke noget om, hvad den forhandler om, eller hvornår den eventuelt vil komme med forslag om ændringer vedrørende loven om mægling i arbejdsstridigheder og vedrørende loven om den faste voldgiftsret, men den højtærede arbejdsminister kan vel give nogle oplysninger herom.

Hvad angår loven om den faste voldgiftsret, har vi også den opfattelse, at vi må se på denne lov og dens paragraffer. Man må vel anlægge det synspunkt, at når vi har en domstol her i landet, må denne domstol virke som en domstol. Ved denne domstol er der ingen muligheder for appel; domstolen afholder ikke offentlige møder eller har offentlig retspleje, og der må vel også være mulighed for at undersøge, om voldgiftsretten ikke kan nedsættes andre steder end i hovedstaden. I Norge, hvor noget sådant er gennemført samtidig med, at der er indført fuld offentlighed og adgang til en omfattende vidneafhøring, har man i hvert tilfælde gode resultater af denne domstol, der virker på noget lignende måde som vore almindelige domstole.

Der står ganske vist i voldgiftsretslovens § 8, at procesmåden i retten er efter retsplejelovens 2. bog samt kap. 27-30, men der står intet om, at retsmøderne er offentlige, og retten har aldrig gennemført offentlig retspleje. Der er grund til at se på de enkelte paragraffer i loven, for loven er jo med ganske få undtagelser den samme som den, man foreslog i det bekendte 17. augustudvalg i 1908. Der er dog sket mange ændringer i tiden siden dengang. Man kan vel ikke sammenligne arbejdsforholdene nu med arbejdsforholdene et godt stykke før den første verdenskrig.

Tillidsmandsinstitutionen er udbygget og skal videreudbygges. Tillidsmandsinstitutionen har været årsag til de fleste voldgifts-

[Chr. Madsen.]

retssager, og man ved jo godt, at den behandling, tillidsmænd og beskæftigede inden for industrien får, ikke er den samme, som er gældende udenfor. Hvis bestemmelserne blev overført til livet uden for industrien, ville der være mulighed for at rejse mange sager for domstolene. Der er altså forskel på det, der foregår inden for fabriksporten, og det, der foregår uden for fabriksporten. Det, der endvidere foregår ud over tillidsmandsinstitutionen, hvor arbejderne får flere og flere rettigheder, og hvor der er flere og flere love, der skal tages hensyn til, og hvor forholdene inden for industrien stadig væk udvikler sig, må vel også være et grundlag for, at man ser nærmere på de gamle lovparagraffers forskellige betydning.

Vi har altså den opfattelse, at arbejdsministeren for begge lovforslags vedkommende nu må se på nogle flere spørgsmål. Jeg ved ikke, om arbejdsretskommissionen vil foretage sig noget inden ret længe og måske komme med en betænkning — den betænkning, der er udsendt, er betænkning nr. 1 — og jeg ved ikke, om der er forberedt en betænkning nr. 2; der er også mulighed for, at arbejdsministeren vil komme med et selvstændigt forslag, og hvis dette ikke skulle være tilfældet, har vi i hvert fald overvejet at stille ændringsforslag. Endelig er der vel den udvej, at sagen kan gå i et udvalg.

Rimstad: Jeg kan på mit partis vegne anbefale de foreliggende lovforslag til vedtagelse og også anbefale, at de ikke gøres til genstand for udvalgsbehandling, hvilket forekommer os unødvendigt.

Arbejdsministeren (Bundvad): Jeg har den glæde at kunne takke samtlige ordførere for tilslutningen til de to lovforslag, jeg har fremsat. Det drejer sig, som det er sagt, om konsekvensændringer efter vedtagelsen af den nye hovedoverenskomst af 18. november 1960, og det er også rigtigt, at det i hvert tilfælde en overgang er nødvendigt at fastholde bestemmelsen om det gamle septemberforlig, fordi visse arbejdsgivere og arbejdergrupper, et stykke tid endnu i hvert fald, vil være underkastet septemberforligets regler.

Herudover vil jeg gøre nogle få bemærkninger, så kort som det nu kan gøres, om de store problemer, som det ærede medlem hr. Chr. Madsen rejste.

Det ærede medlem talte først om, at der ikke var nået tilstrækkelige resultater ved de lokale forhandlinger mellem arbejdere og arbejdsgivere, og det gav han mæglingsmændene skylden for. Jeg er ikke sikker på, at det ærede medlem helt har forstået systemet i forhandlingsreglerne. Forholdet er jo det, at de to parter — det enkelte forbund over for den tilsvarende arbejdsgiver — forhandler uden medvirken af mæglingsmand, og hvis de ikke kan komme til et resultat, kan man dog ikke med nogen rimelighed give mæglingsmanden skylden for det, når han overhovedet ikke har deltaget i forhandlingerne. Den næste fase er så, at sagen går til forligsinstitutionen, hvor man på forhånd har spaltet problemerne ud i de specielle krav og de generelle krav, og det er på det tidspunkt, en mæglingsmand kommer ind i billedet, hvor man, om jeg så må sige, begynder forhandlingerne forfra og bruger mæglingsmanden til at hjælpe parterne til rette med de specielle forhold. Vi har den glæde at kunne sige, at det mæglingsmandssystem, vi har, har virket ganske overordentlig tilfredsstillende, fordi vi ved hjælp af det har kunnet komme igennem en lang række tilfælde med specielle krav. Derefter går sagen naturligvis til forligsmanden med de generelle krav, men det er en sag, som mæglingsmanden heller ikke har noget at gøre med.

Det ærede medlem hr. Chr. Madsen gjorde også den betragtning gældende, at det ikke kunne være arbejdsgivernes økonomiske bedømmelse af en situation, der skulle lægges til grund for den faglige afgørelse. Nu er jeg ikke helt klar over, hvad det ærede medlem hr. Chr. Madsen mente med dette, for det er da givet, at arbejdsgiverne på samme måde som arbejderparterne må anlægge deres egne økonomiske vurderinger og forhandle herudfra. Men er det ærede medlem hr. Chr. Madsen, at vi i forligsmandsloven eventuelt skulle skabe muligheder for, at der kan foregå en vurdering, som parterne skal bøje sig for? Er det noget i den retning, der foresvæver det ærede medlem? I så fald er han

[Arbejdsministeren.]

i hvert fald stærkt på vej ind i en meget betydelig politisk indflydelse på de faglige afgørelser.

Med hensyn til sammenkædningsbestemelsen i § 11 synes jeg ikke, det ærede medlem generelt kan sige, at arbejderorganisationerne har reageret imod den. Hvad er det for arbejderorganisationer, der tales om? Det er i hvert fald ikke De samvirkende Fagforbund eller de dertil knyttede forbund, der på deres egen generalforsamling i 1939 i februar måned vedtog de forhandlingsregler, som i løbet af 1940 blev ophøjet til lov. Det er organisationernes egen trang til med fælles udløbstid for overenskomsterne at stå solidarisk, der har fremkaldt sammenkædningsreglerne, så at man ikke kommer i den situation, hvor et enkelt, måske mindre, fag kan fremkalde en storkonflikt, som de andre fag ikke ønsker.

Jeg vil gerne føje til, at det ærede medlem tager fejl, når han siger, at reglerne er sådanne, at lager- og pakhusarbejderne kan komme til at bestemme for sømændene f. eks., og at de ikke kunne komme til at foretage en gensidig vurdering af, hvad det var, de skulle stemme om. Jeg skal minde om, at efter de gældende forhandlingsregler og efter forligsmandslovens § 12, stk. 2, er parterne delt op i 8 forskellige grupper, og dér har lager- og pakhusarbejderne ikke noget med sømændene at gøre eller omvendt.

Det er klart fastsat i loven, at hvis der findes sådanne aftaler parterne imellem, skal der af forligsmanden ved opstillingen af mæglingsforslag og ved afstemningsformen tages hensyn hertil. De 8 grupper er: jern- og metalindustrien, tekstil- og beklædningsindustrien, nærings- og nydelsesmiddelindustrien, øvrige industrier, herunder også træindustrien, bygnings- og anlægsgagnene, papir- og grafisk industri, transportfagene og handels- og kontormedhjælperne. Man vil altså se, at den situation, som det ærede medlem hr. Chr. Madsen har beskrevet, ikke kan opstå efter de regler, som gælder.

Med hensyn til den faste voldgiftsret, som det ærede medlem omtalte, er der grund til at tage sit udgangspunkt i bemærkningen om, at denne domstol ikke virker som de øvrige domstole, altså underret, landsret og højesteret. Det er fuld-

stændig rigtigt, men det skal den heller ikke. Det, der her er tale om, er en faglig domstol efter parternes eget ønske. Det er noget helt andet. Det er et domstolssystem, som er opbygget på erfaringer helt fra forrige århundrede. Man har netop ikke villet lade de faglige stridigheder fra arbejdspladserne, de daglige problemer og organisationernes problemer, gå til underretsafgørelse eller landsretsafgørelse ved almindelige juridiske dommere, men man har villet lave en faglig domstol med juridisk islæt. Denne domstol er i sig selv en faglig højesteret.

Det ærede medlem henviste til en betænkning af 1910 fra 17. august 1908-udvalget. Der står netop, at parterne har drøftet det spørgsmål og har afstået fra en appelret, fordi de har villet holde fast på, at det var en faglig ret, det drejede sig om. Så kan man jo i øvrigt godt rejse det spørgsmål, om det, hvis man skal have en appelinstans, skal være en almindelig juridisk instans, der ikke kender særlig meget til forholdene på arbejdspladserne eller i organisationerne, eller den alligevel skal sammensættes som en faglig ret, hvorved det bliver en tvillingbroder til den, vi har i forvejen, besat med omtrent de samme folk. Det kan dog vist ikke være meningen: to retter med samme sammensætning, med samme problemkompleks, med samme sind. Det ærede medlem hr. Chr. Madsen er vistnok her inde på betragtninger, som måske nok kan forklares ved et vist ukendskab til de retlige forhold, men som i hvert fald ikke begrundes ændringer i lovgivningen nu.

Jeg skal tillade mig igen at takke for den tilslutning, lovforslagene har fået.

Chr. Madsen: Den højtærede arbejdsminister kom jo meget langt ind i en drøftelse af det, som man burde have lejlighed til at se på i et udvalg.

Når den højtærede arbejdsminister siger, at jeg har udleveret de 21 mæglingsmænd, har arbejdsministeren ikke forstået, hvad det drejede sig om. Jeg sagde i mit første indlæg, at formålet med mæglingsmændene var jo, at man skulle komme over en overenskomstsituation hurtigere end tidligere; meningen med mæglingsmændene var, at man skulle træffe aftale i underorganisationerne. Jeg nævnte videre, at Arbejdsgiver-

[Chr. Madsen.]

foreningen havde modsat sig forhandling i underorganisationerne — når man i underorganisationerne var blevet enig med arbejdsgiverne, havde Arbejdsgiverforeningen mulighed for at stryge denne enighed, lade være med at tage hensyn til de overenskomster, som man havde underskrevet — og at man forlangte, at arbejdsgivernes underorganisationer overhovedet ikke måtte deltage i forhandlingerne. Så er princippet i loven brudt, og så bør man se på, om der ikke skal foretages ændringer, når noget sådant kan gennemføres.

Den højtærede arbejdsminister udlægger mit første indlæg på den måde, at jeg skulle mene, at arbejdsgiverne ikke skal have lov til at foretage de økonomiske beregninger, som de nu engang skal foretage i en overenskomstsituation. Det har jeg ikke talt om. Jeg har ikke bestridt, at de har lov til det. Jeg har sagt, at arbejdsgiverne har tilladt sig og tillader sig at indføre samfundsøkonomiske betragtninger i overenskomstsituationen. Hvorfra har de den adgang? Hvilken berettigelse har de til at indføre deres beregninger under samfundsøkonomiske betragtninger? Hvilke muligheder har de derfor? Hvis arbejdsgiverne bliver ved med det lige til det sidste, og hvis noget sådant bliver indføjet i mæglingsforslaget, så, sagde jeg, ligger deri en indirekte opfordring for det høje folketing til at gribe ind, og det gør der, hvis det er sådan, at man kan få andre og måske folketinget til at tro på, at de økonomiske betragtninger, arbejdsgiverne er kommet med, skulle være samfundsøkonomiske. Det var altså hensigten med mine bemærkninger.

Hvad angår spørgsmålet om den kvalificerede majoritet på 75 pct., drager arbejdsministeren i tvivl, at man diskuterer den sag i organisationerne. Jeg kan betro arbejdsministeren, at man i mange, mange forbund, fra kongres til kongres, beskæftiger sig med spørgsmålet om den kvalificerede majoritet; det har man gjort lige fra Staunings dage, og man vil antagelig fortsætte med det, indtil paragraffen bliver ændret. Jeg har hver gang sagt, at det i høj grad er udemokratisk at opretholde en sådan kvotient. Jeg har også sagt, at det medvirker til at underminere medlemmernes medbestemmelsesret, og vi har den

opfattelse, at der bør laves om på denne bestemmelse.

Den højtærede arbejdsminister var ligeledes inde på, at organisationer ikke har mulighed for at stemme over andre organisationers lønforhold, og nævnedes så de 8 forskellige grupper. Alene deraf fremgår det, at mange organisationer kommer til at stemme sammen med andre organisationer, og de organisationer, der har overvægt, vil naturligvis komme til at bestemme for gruppen som helhed. Jeg ved, at mit eget forbund, Dansk Arbejdsmands og Specialarbejder Forbund, er opstillet i de fleste af grupperne, og de steder, hvor vi har stor majoritet, har vi selvfølgelig den største indflydelse på vedkommende gruppes afstemningsforhold.

Og lad mig så endelig sige noget om den faglige voldgiftsret. Den højtærede arbejdsminister bemærkede, at man i 1908 var enig om, at den faglige voldgiftsret skulle bestå som en faglig højesteret, og spurgte så: hvordan skal man sammensætte en appelinstans, hvordan skal en sådan domstol være? Ja, jeg tør ikke på forhånd sige, hvordan den skal være, men jeg kunne tænke mig, at den kunne være både en juridisk og en faglig domstol, hvortil man kunne appellere sagerne. Jeg mener, at det er helt forkert at køre videre efter de gamle principper. Ifølge de tal, som blev opgjort for nogle år siden over 20 års virksomhed i den faste voldgiftsret, er arbejderne blevet idømt bøder på over 4 mill. kr., mens arbejdsgiverne kun er idømt bøder på omkring 400 000-500 000 kr. Det viser jo et skævt billede, som der må være mulighed for at ændre.

Det, der for mig står som det vigtigste, er, at der siden 1908 mellem arbejdsgiverne og arbejderne er kommet mange andre ting, som man skal tage stilling til ude på arbejdspladserne, og at man, når det nye kommer frem, måske lettere kan komme i den heftige diskussion, der kan forårsage ulovlige strejker. Skal det så bedømmes efter den gamle mentalitet? Skal der ikke være muligheder for, at også det nye, der vokser op inden for industrien, skal have en hæderlig chance for at komme til at virke, uden at man skal have det dér gammeldags, at lige så snart der sker noget inden for en virksomhed og folk er irriterede og går, så er der tale

[Chr. Madsen.]

om en ulovlig strejke; så skal det køres på bånd, og så skal det hele klargøres i København, sådan som det nu er blevet det i de sidste 25-30 år. Jeg tror, der er muligheder for ændringer, og jeg tror på, at hvis man får lejlighed til at diskutere disse sager i et udvalg, kan man også finde frem til ordninger og bestemmelser, der er bedre end dem, vi har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Peter Ravn: Jeg foreslår, at de to lovforslag henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om sygehusvæsenet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 715, fremsættelsen i tidenden sp. 1257).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Poul Nilsson: Det forslag til lov om sygehusvæsenet, som det høje folketing nu behandler, har som så mange andre forslag sine fortilfælde. Denne lovgivning med dens mange problemer — ikke mindst af økonomisk art — har mange gange været til behandling her. Ud fra de erfaringer, man har gjort, har man vel lov til at sige, at udgifterne er og har været meget stærkt stigende. Disse stærkt stigende udgifter har som bekendt belastet såvel amternes som kommunernes økonomi. Af den tid, der har været til rådighed, og af det materiale, som er tilgængeligt til belysning af vore

sygehuses økonomiske problemer, fremgår det, at i den historiske periode, hvor der er fremsat lovforslag om vort sygehusvæsen, har man truffet beslutning om at forhøje tilskuddene for at hjælpe og stabilisere såvel amternes som kommunernes økonomi. Der er i det før omtalte materiale mange gode tanker, som har været fremført i det høje folketing, og gode tanker fra alle partier, men en virkelig løsning, der kan give en for amterne og kommunerne tilfredsstillende ordening er man ikke nået til endnu. Derfor vil vi, så vidt jeg kan se — selv efter vedtagelsen af dette lovforslag — snart igen komme til at beskæftige os med disse problemer i det høje ting; thi ikke alene er det en kendsgerning, at sygehusudgifterne har været stigende, men det alvorligste problem er, at disse udgifter fortsat vil være stærkt stigende i den kommende tid.

Jeg har gerne villet sige dette nu, thi vi ved, at bl. a. det lægevidenskabelige område er i stærk udvikling, det gælder såvel de meget dyre præparater som de meget kostbare tekniske installationer af værdifulde hjælpemidler. Hertil kan føjes udgifterne til sygeplejeskoler, og at lønningerne fra den højest betalte til den lavest lønnede viser en fortsat stigende tendens. Må jeg tilføje, at i en forhandling i sundhedsstyrelsen, som jeg deltog i for 14 dage siden, blev jeg gjort opmærksom på, at sundhedsstyrelsen lå med ønsker og planer fra Danmarks sygehuse om nyopførelse af sygehuse, tilbygninger og forandringer til et samlet beløb på mere end 500 mill. kr. Alene forrentning og afdrag af disse beløb vil belaste sygehusenes økonomi voldsomt, og hertil skal føjes de udgifter, som yderligere vil komme til, thi det nyopførte skal jo udfyldes og betjenes.

Et andet problem er det stadig større antal indlæggelser af ældre medborgere, der har belastet sygehusenes økonomi. Vi mangler her syge- og plejehjem, hvor de ældre kunne få en rigtig kur og pleje; sådanne hjem kunne måske medvirke til, at sygehusenes ekspansion blev dæmpet noget.